

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศและการศึกษาก็เป็นกระบวนการทางสังคม ที่ก่อให้เกิดการพัฒนา ทั้งความเป็นมนุษย์ (Humanhood) และพัฒนากำลังมนุษย์ (Human Power) ดังนั้น ในการที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้นั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เสียก่อน จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้กับทุกคนในชาติ โดยให้โอกาสในการศึกษาเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทางร่างกายและจิตใจ หรือมีความพิการก็ตาม ดังจะเห็นได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 หมวดนโยบายการศึกษาของรัฐในข้อ 15 ที่ว่า รัฐสนับสนุนการขยายบริการการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม และผู้ที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ และอารมณ์ ให้กว้างขวางและทั่วถึงโดยเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) แต่เรื่องของการศึกษาในประเทศไทยนั้น มีปัญหาต่าง ๆ มากมาย ปัญหาอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการศึกษา ก็คือ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญยิ่งในการช่วยเสริมสร้างความสามารถเสริมสร้างบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยที่ดีเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเอง ไม่เป็นภาระของครอบครัวและอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

เด็กพิการ หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านต่าง ๆ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) หรือเด็กพิเศษ (วาริ ธีระจิตร, 2537) ซึ่งหมายถึง เด็กที่มีลักษณะทางกายภาพหรือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติที่รุนแรงถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันกับบุคคลปกติ หรือที่เรียกว่าสิทธิมนุษยชน ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม แต่การที่จะช่วยเหลือเด็กพิการ ต้องอาศัยวิธีการช่วยเหลือ 4 ประการ คือ "การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา อาชีพ และสังคม ต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กัน และประสานกันทั้ง 4 ทางอย่างต่อเนื่อง

จึงจะสมบูรณ์” (สตีบ อีระบุตร, 2522)

การฟื้นฟูสมรรถภาพทั้ง 4 ประการนี้ เด็กพิการต้องมีร่างกายที่แข็งแรง วิชาพลศึกษาก็มีส่วนช่วยให้เด็กพิการมีร่างกายที่แข็งแรงได้ เพราะวิชาพลศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของคือนที่สื่อกลาง (Means) ที่นำมาใช้ในการศึกษา อย่างไรก็ตามวิชาพลศึกษาก็มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการศึกษาอย่างอื่น ๆ คือ “มุ่งที่จะพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์และด้านสังคม” (The Athletic Institute and American Association for Health, Physical Education and Recreation, 1966; Quoted in Bucher, 1979)

นิกสัน (Nixon, 1965) กล่าวว่า “ การพลศึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ทุกชนิดที่ทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรงและปฏิบัติสนองต่อกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนา กล้ามเนื้อ ทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอันเป็นผลต่อการตอบสนองกิจกรรม”

วรศักดิ์ เนียรชอบ (2527) กล่าวว่า

“วิชาพลศึกษา คือการศึกษาแขนงหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายเช่นเดียวกับการศึกษาอื่น ๆ คือเป็นวิชาที่จะเสริมสร้างให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม จะแตกต่างจากวิชาอื่น ๆ ก็ตรง วิธีการและสื่อที่นำมาใช้ คือพลศึกษาใช้กิจกรรมการออกกำลังกาย หรือการเล่นกีฬาเป็นสื่อกลางของการเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ”

พลศึกษาสำหรับเด็กปกติโดยทั่วไป มีเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนให้เด็กมีการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นสื่อ พลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษก็เช่นกัน มีจุดมุ่งหมายให้เด็กทุกคนจึงมีความต้องการ และจำเป็นที่จะต้องจัดบริการทางแพทย์และการศึกษาพิเศษเพื่อให้เด็กเหล่านั้นได้พัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ไปในทางที่ดีใกล้เคียงกับคนปกติได้เต็มกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล มีโอกาสได้ออกกำลังกายโดยทั่วถ้วนจะแตกต่างกันแต่กิจกรรมต้องดัดแปลงให้เหมาะสมกับภาวะผิดปกติ เช่น ความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ด้านการได้ยิน และทางด้านการมองเห็น

ในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องในด้านการศึกษา ต้องพิจารณาความจำกัดทางร่างกายและความจำกัดทางด้านสติปัญญา ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการเรียนเพื่ออ่านออก เขียนได้ และเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ในสภาพของระบบโรงเรียนทั่ว ๆ ไปมากที่สุดได้แก่ หูหนวก ตาบอด และปัญญาอ่อน (วาริ ธีระจิตร, 2537) นั้น จะมีการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากเด็กปกติทั่ว ๆ ไป ซึ่งเรียกว่า การศึกษานិเศษ

"การศึกษานิเศษ" จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ.2535 (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) ได้ระบุว่า เป็นการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ได้เรียนรู้้อย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ และความสามารถ และเป็นการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความสามารถ นิเศษ มีปัญญาเลิศได้พัฒนาความถนัดและอัจฉริยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ การจัดการนิเศษนี้ อาจจัดเป็นสถานศึกษาปกติ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา

ดังนั้นหลักในการจัดการศึกษานิเศษที่สำคัญก็คือ การจัดสถานการณ์ในการเรียนการสอน เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคน ได้รับประโยชน์เต็มที่ จนสามารถพัฒนาไปสู่ระดับสูงสุดแห่งศักยภาพของแต่ละคน

สำหรับการศึกษานิเศษนั้น กองการศึกษานิเศษ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดและส่งเสริมการศึกษานิเศษได้จัดตั้งโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ทั้งโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษานิเศษและโรงเรียนที่กองการศึกษานิเศษจัดร่วม

การจัดดำเนินการสอนผลศึกษาสำหรับเด็กนิเศษนั้นจะได้ผลดีเพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับโปรแกรมผลศึกษาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นให้กับเด็ก เพราะโปรแกรมผลศึกษาเป็นกระบวนการในการจัด และบริหารจัดการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางผลศึกษาที่จะช่วยทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผลศึกษา ชาญชัย ขอบธรรมสกุล (2537) ได้ให้แนวทางการจัดโปรแกรมผลศึกษาว่า ควรประกอบด้วยด้านต่าง ๆ 6 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอนผลศึกษา ด้านครูผลศึกษา ด้านการบริหารงานหมวดวิชาสามัญ ด้านการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ด้านการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนและด้านการจัดและบริหารวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางผลศึกษา วิลเลอร์ และฮอเลย์ (Wheeler and Hoeley, 1979) ได้ให้แนวทางในการจัดโปรแกรม

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการดำเนินการโปรแกรมผลศึกษาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ด้านการได้ยินและด้านการมองเห็นในโรงเรียนการศึกษาพิเศษและโรงเรียนที่กองการศึกษาพิเศษจัดร่วมในกรุงเทพมหานครเท่านั้น
2. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดพลานามัยและครูผลศึกษาที่สอนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ด้านการได้ยิน และด้านการมองเห็น ทั้งในโรงเรียนที่สังกัดกองการศึกษาพิเศษ มูลนิธิต่าง ๆ องค์กรและหน่วยงานอื่น รวมถึงโรงเรียนที่กองการศึกษาพิเศษจัดร่วม ในกรุงเทพมหานคร

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปัญหาการดำเนินการโปรแกรมผลศึกษา หมายถึง สภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการทางผลศึกษาต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ด้านการได้ยิน และด้านการมองเห็น ในด้านการเรียนการสอนผลศึกษาในชั้นเรียน ด้านครูผลศึกษา ด้านการบริหารหมวดวิชาพลานามัย ด้านการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ด้านการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนและด้านการจัดและบริหารวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางผลศึกษา

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หมายถึง ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการในโรงเรียนที่สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ด้านการได้ยินและด้านการมองเห็นทั้งในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษและโรงเรียนที่กองการศึกษาพิเศษจัดร่วม

หัวหน้าหมวดวิชาพลานามัย หมายถึง หัวหน้าหมวดพลานามัยในโรงเรียนที่สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ด้านการได้ยินและด้านการมองเห็นทั้งในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษและโรงเรียนที่กองการศึกษาพิเศษจัดร่วม

ครูผลศึกษา หมายถึง ครูผลศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียนที่สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ด้านการได้ยินและด้านการมองเห็นทั้งในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษและโรงเรียนที่กองการศึกษาพิเศษจัดร่วม ทั้งที่มีวุฒิทางด้านผลศึกษาและไม่มีวุฒิทางด้านผลศึกษา

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย